

Uusi kirja IV: Etelän puoli

Aikaväli:

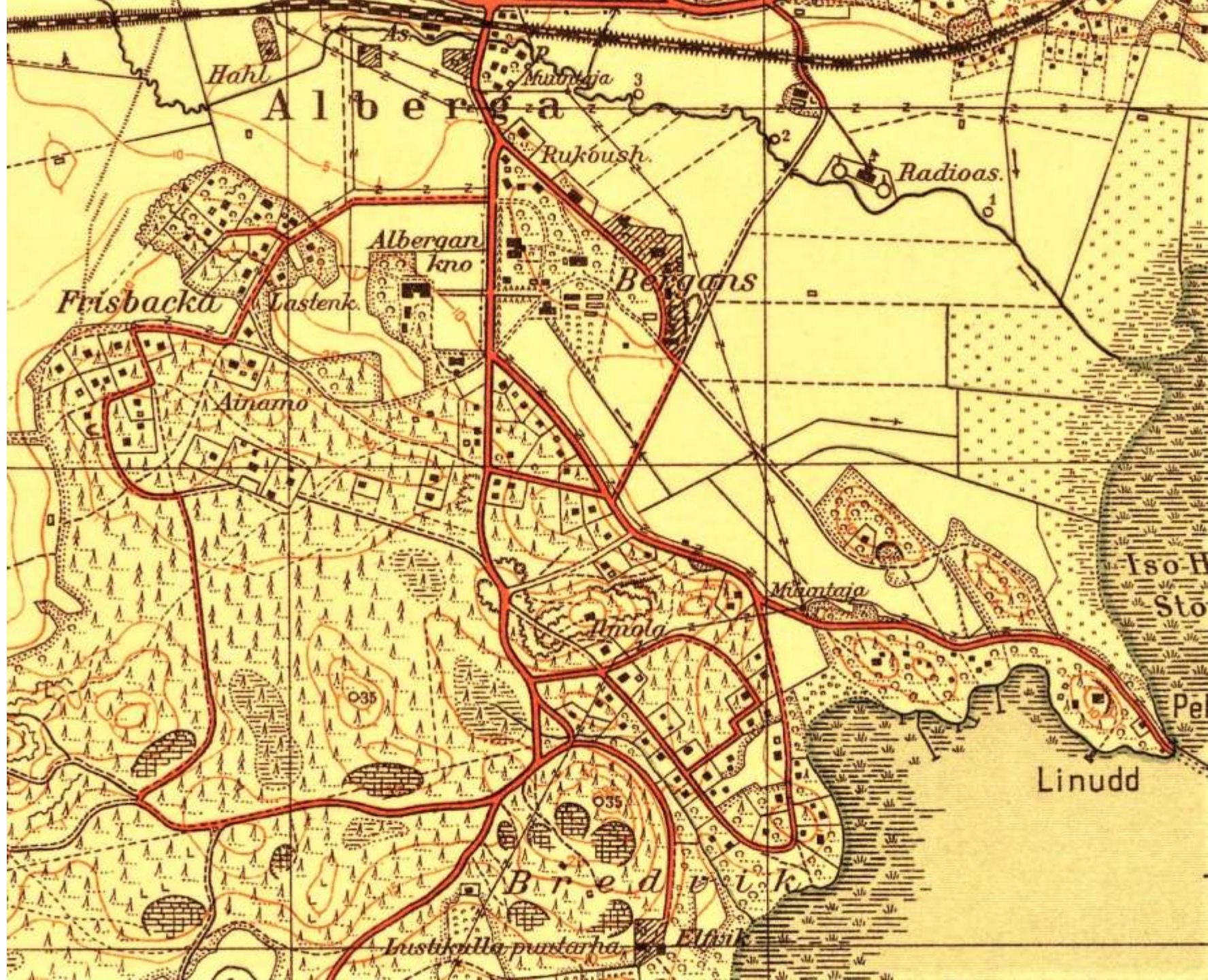
- Keskiajasta Maxiin asti

Alue:

- Radan eteläpuoli
- Lustikullaan asti
- Idässä Bergans
- Lännessä Frisbacka
- Kaakossa Linudd
- Ruukinranta

Julkaisu:

- Raittikarnevaalit 2019

Kirja IV: Etelän puoli

Varhainen historia 1

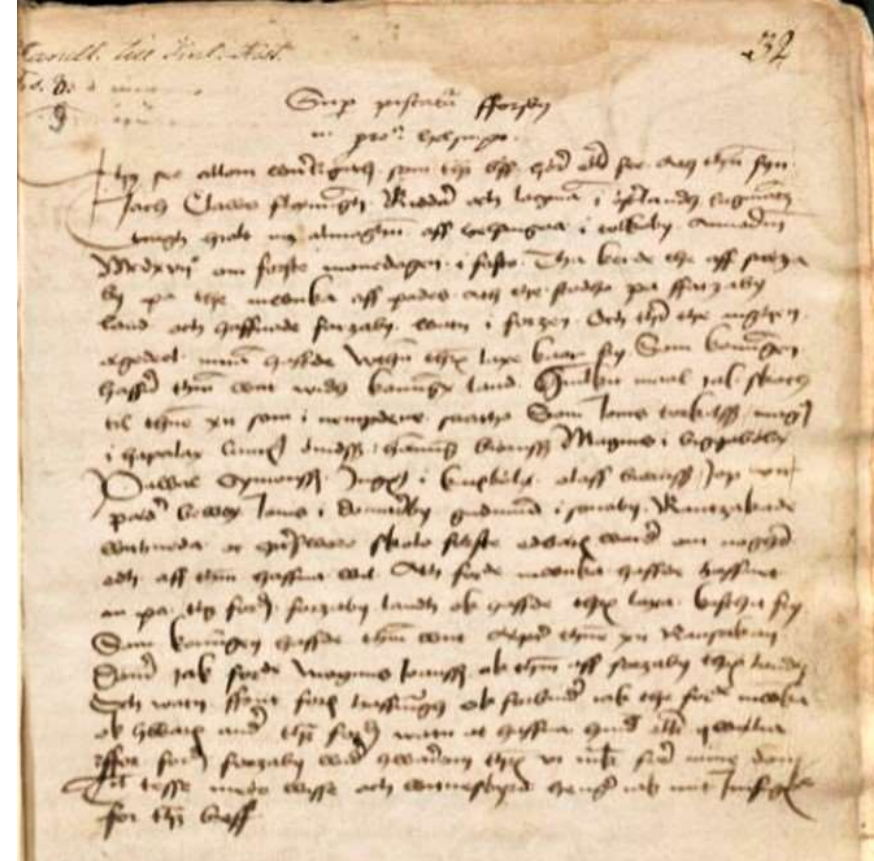
- Vantaan joki laskee Laajalahteen
- Vantaa kääntyy n. 2 000 vuotta sitten Vanhankaupungin lahteen
 - Uusi uoma puhkeaa Silvolasta
- Leppävaara on hämäläisten eränautinta-alueita
- Mäkkylästä löytyy pysyvää asutusta 1100 –luvulta alkaen
- Mäkkylänmäellä on ollut Haapalahden (Storhoplaksin) emäkylä

Kirja IV: Etelän puoli

Varhainen historia 2

- Storhoplaks muutti Perkkään mäelle, jäljelle jäi Mäkkylän kylä
- 1.3.1417 laamannikäräjillä on lautamiehenä Magnus i Hapalax
- Storhoplaksin tytärkyliä ovat
 - Kilo, Konungsböle, Klobsskog, Otnäs, Björknäs, Bredvik, Konala
- Storhoplaksissa on 1540 8 taloa, kylä poltetaan 1577, 1590 on taas 8 taloa
- Storhoplaks läänityksenä Johan Gyldenärille,
- Albergan kartano syntyy 1622
- Skeitens, myöh. Bergans jää itsenäiseksi taloksi

Kirja IV: Etelän puoli

Asemalla

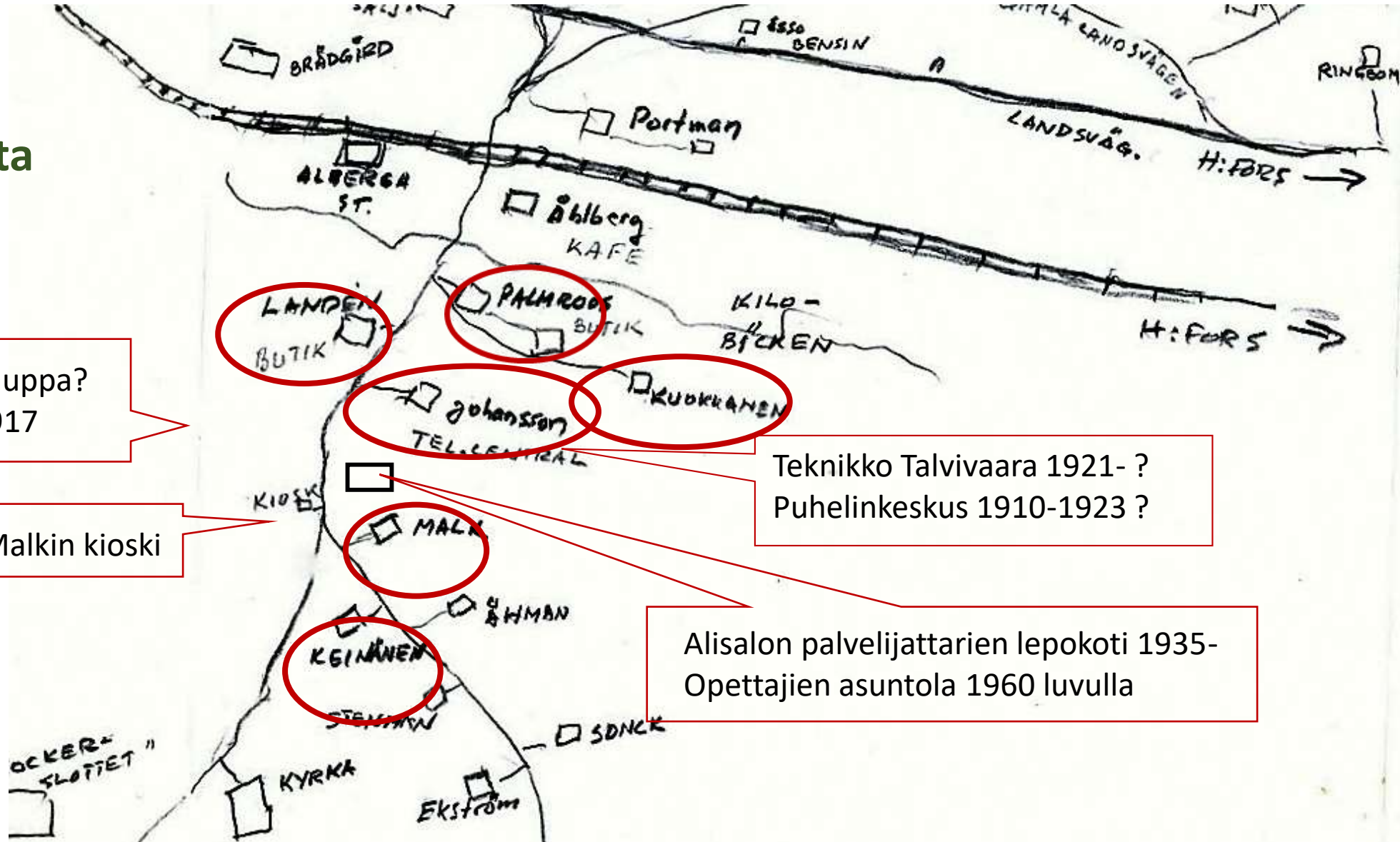
- Aseman vaiheet
 - Teollisuusrata
 - Porkkalan parenteesi
- Leppävaaran posti
- Leppävaaran taksit
- Kaupat
 - Landén 1915- , Gustafsson -1965
 - Palmroos 1920-1965
 - Juslins Meijeributik
 - Elfvikin Elanto
 - Janssons Lilla Butik
- Kioskit
 - Laajalahden uimaranta,
 - Punainen ja Malkin kioski
 - Aseman kioski

Kirja IV: Etelän puoli

Asemalla

Forsströmin kartta
- 1930 - luku

Kirja IV: Etelän puoli

Bergans

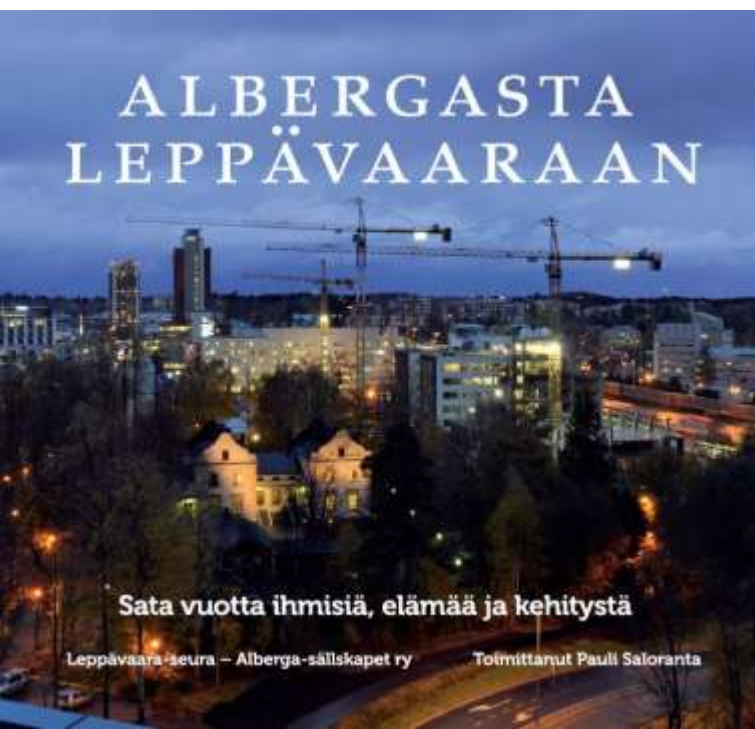
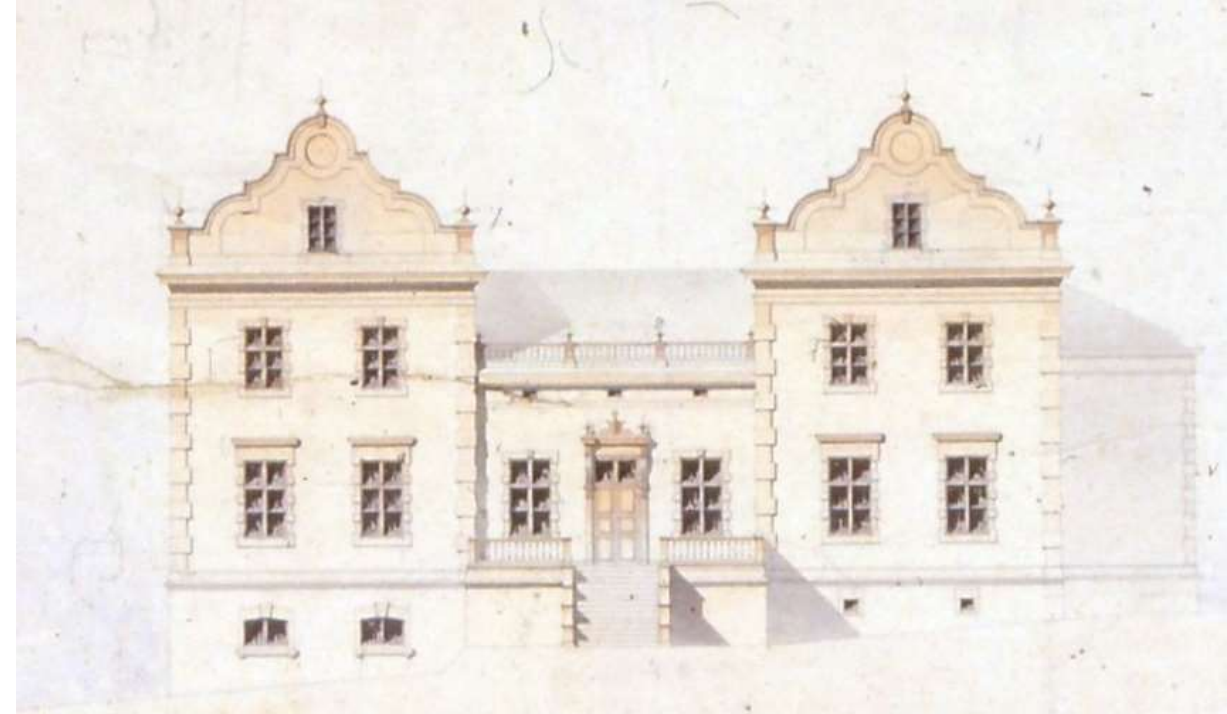
- *Koskisesta kirjoitettu, Berganssista ei*
- Bergansin ratsutilan historia
 - Boman, Gestrin,
 - Koskisen aika

Kirja IV: Etelän puoli

Albergan kartano

- *Albergan kartano kirjoitettu puhki:*
 - Säätyläisten elämää
 - Gyldenärin läänitys 1600-luvun alku
 - Tersmeden, von Zansen aika, Kiseleff

Kirja IV: Etelän puoli

Albergan kartano

- Alustalaisten Alberga
 - Puutarhuri, seppä, suutari, krouvari, emäntä. kuski...
 - Muonamiehiä, torppareita, palvelijoita...
 - Isot perheet
- Kartanossa asui
 - 1810 88 hlö
 - 1825 111 hlö
 - 1870 96 hlö
 - 1900 92 hlö (Leppävaara 266)
 - 1910 123 hlö (Leppävaara 665)

Kirja IV: Etelän puoli

Albergan kartano

Kirsti Gallen-Kallela:

A Tersmedenin päärakennus

B Vanha Alberga

C Sokerilinna

12 Ulkorakennus

13 Yksityinen omenapuutarha

14 Talli 20 hevoselle

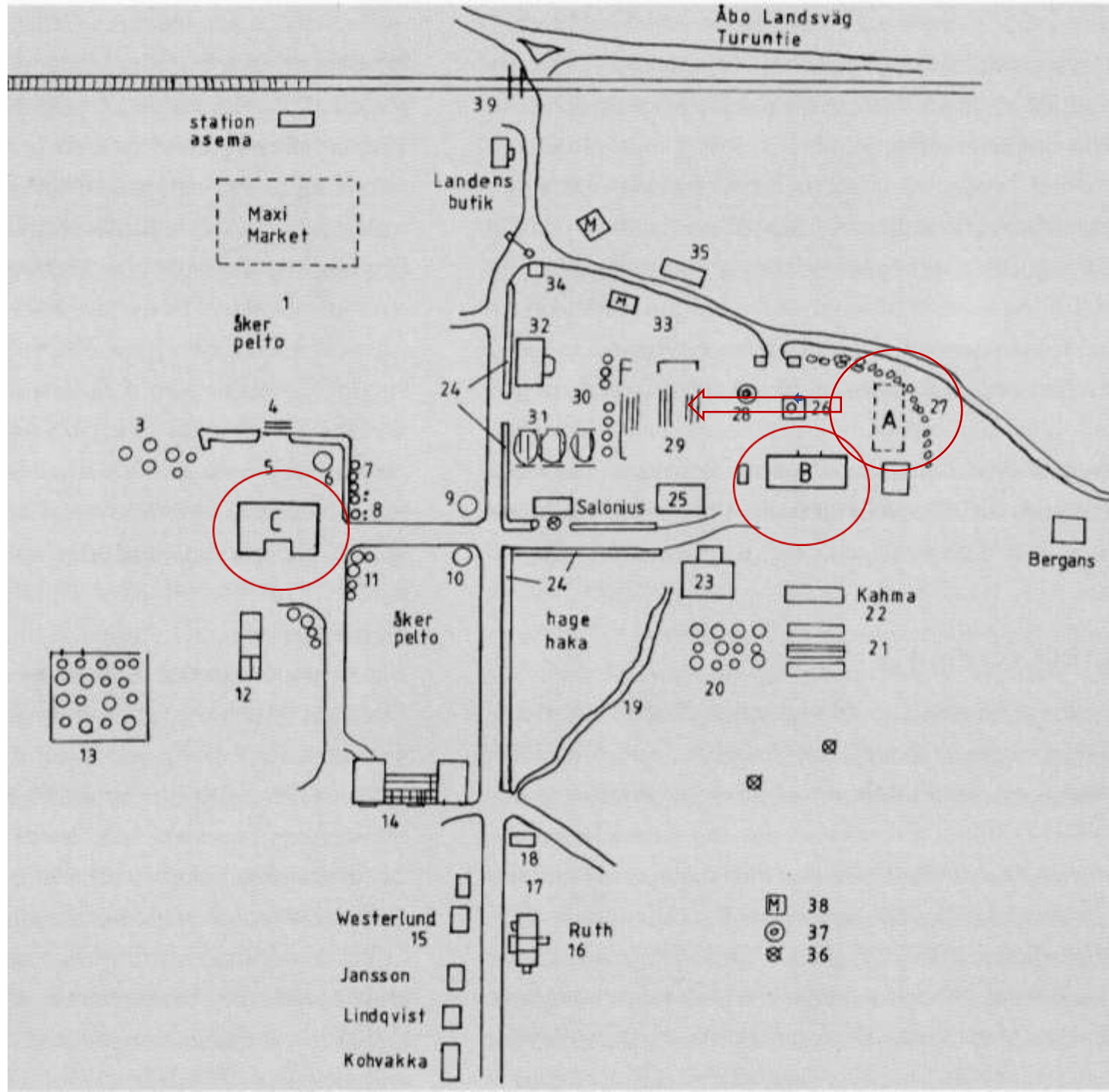
20 Kauppaomenapuutarha

23 Navetta 70 lehmälle

25 Uusi navetta

29 Vanhan-Albergan puutarha

32 Riihi

Kirja IV: Etelän puoli

Albergan taajaväkinen yhdyskunta

- Yhdyskunta 1921-1956 /Arkisto, lehdet
 - Erytiskunta,
 - Oma valtuusto
 - Veronkanto-oikeus
 - Kadut,
 - Yleiset alueet
 - Asemakaava 1928

Täten kutsutaan valmistavaan osakkeiden mer-
kitsemiseen ajottuun yhtiöön

Huvilayhteiskunnan

aikaansaamiseksi joko **Albergan** maatilan maille Espoon pitäjässä taibi **Brändön**
suursaarelle Vanhankaupungin ja Kronbergin selän välillä.
Lähempiä tietoja saadaan välikauppias Artur Grönberg'in konttoorissa P. Espla-
naatikatu 27, jossa osakkeiden merkitseminen tapahtuu tammik. 25 p:rvään saakka joka
päivä klo 9 a. p.—7 j. pp.

**Huvilayhteiskunnan aikaansaamiseksi asetettu
komitea.**

(SSI12618.)

Kirja IV: Etelän puoli

Friisinmäen huvilat

- Rosavilla, Parkvilla, Kepeli
- Kanerva, Matti Paavilainen
- Yrttitarha, Jylhä, Ilkko...
- Rosatorp??

Kirja IV: Etelän puoli

Friisinmäen huvilat

Kirja IV: Etelän puoli

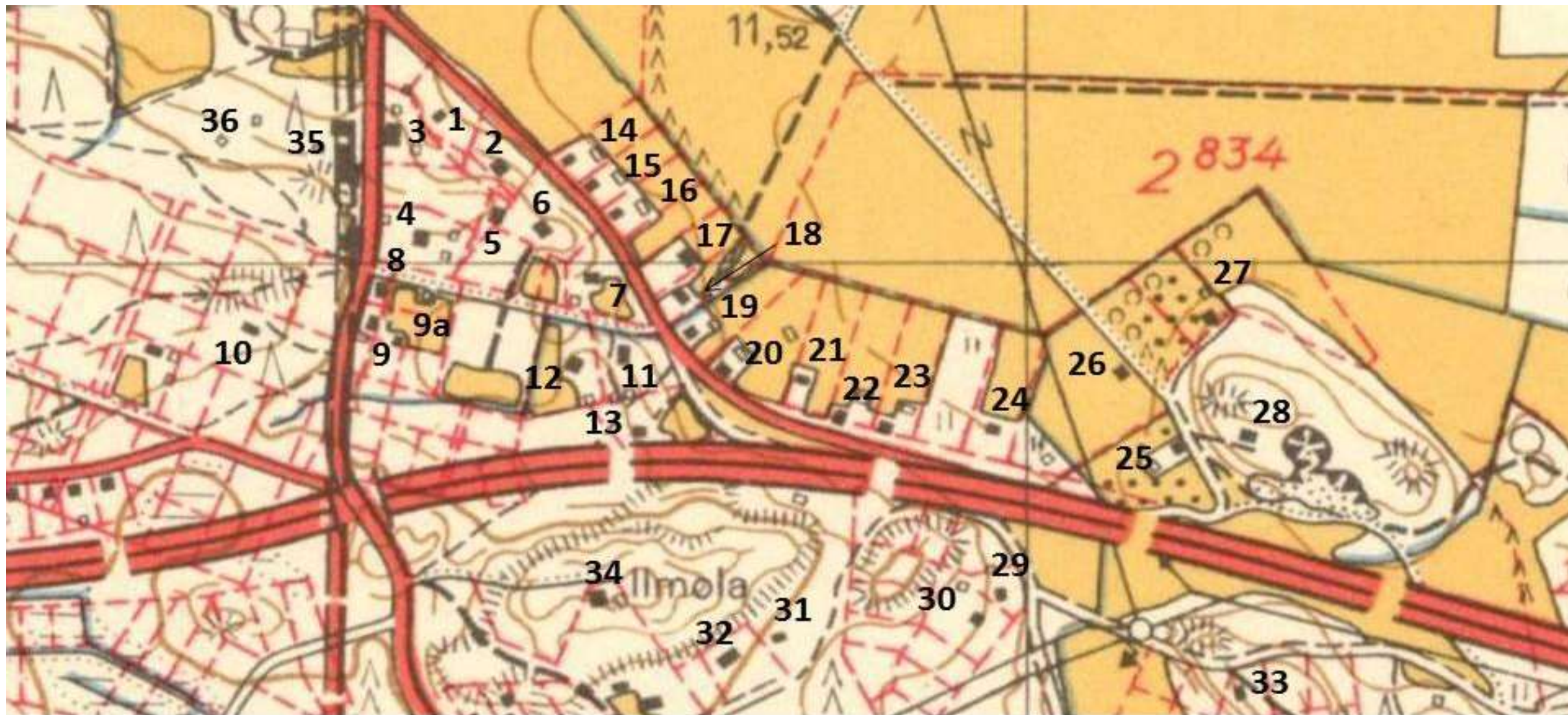
Pellavaniementien huvilat

- Sahlstedtin ateljeehuvila
- Blomin huvila
- Lars Sonckin kaari 5 ja 7

Kirja IV: Etelän puoli

Pellavaniementien huvilat 1954-1973 /Tage Strömberg

Kirja IV: Etelän puoli

Pellavaniementien huvilat

- 1) Sahlstén/Saijonmaan huvila. Talossa asui 50-luvulla Svea Richnau, kampaaja ja meedio
- 2) von Gerten, saunarakennus
- 3) Miesten toipilaskoti
- 4) Kutsuttiin ”turkkilaisten taloksi”
- 5) von Gertenin huvila, Sven ja tytär Irja
- 6) Forsbergin huvila, Eskil ja Anna-Liisa, tyttäret Ritva ja Tuula. Timo Mäkinen aviossa Tuulan kanssa
- 7) Haarasen huvila/Syöpäsäätiön talo, asukkaina Friberg, Tikka ja Agta Ruut
- 8) Elfvikin Elanto, myymälänhoitajina Lempiäisten pariskunta
- 9) Vahlmanin huvila, asukkaina Ida Virtanen, Vertaset ja Engblomin perhe
- 9a) Samassa pihassa toinen talo, asukkaina Ritva ja Tuula Portman sekä Honkasalot (Alpo, Kerttu, Kari ja Pertti)
- 10) Talossa asukkaina Baumgartner ja Degert
- 11) Herzbergin huvila, asukkaina mm. Lahtiset/Strömberg, Kortesmäki/Roininen, Eriksson ja Sandberg
- 12) Nyberg, tytär Anna-Liisa avioon Paul Meierin kanssa ja heidän tyttärensä Kristiina aviossa Eero Savusen kanssa
- 13) Kisarinne, rakensi Anni Collan, seuraava omistaja Aili Lundström; vuokralaisina Lahtiset (Aarne, Lea ja Kalervo) sekä Matti Pihlajaniemi
- 14) Miinalantie 1. Pyrrö Antti, Hanna, Erkki ja Rauha, tytär Rauha avioon Reino Leskisen kanssa, poika Jorma. Pihamökissä asuivat Aaro ja Lahja Laineenoja
- 15) Miinalantie 2. Parviaiset (Väinö, Eeva, Pentti ja Kaija). Väinön veljen perhe Olavi, Sirkka, Kauko, Lasse ja Seppo. Pihamökissä Hilma Juvonen ja Esko Parviainen.

- 16) Miinalantie 3. Malmstedtit muuttivat Kanadaan. Uudet omistajat Laineenojat, joilla pojat Aaro ja Reino
- 17) Miinalantie 5. Nikulan huvila, paljon omenapuita, asuivat vain kesäisin, tytär Maija, Veikko Nikula heitti linkopalloa.
- 18) Miinalantie 6. Vallikivet (Lauri ja Impi, pojat Timo ja Kalevi)
- 19) Miinalantie 7. Sjöblom Olof ja Hjördis, pojat Timo, Juha ja Markku. Yläkerrassa asuivat Leif ja Laila Eriksson
- 20) Miinalantie 8. Kämäräiset (Elsa, Emil ja pojat Pentti, Martti ja Erkki). Yläkerrassa asuivat Tauno ja Onerva Kauria ja lapset Tahvo, Kari ja Irma. Emil otti Bladania (hyönteismyrkky) ja kuoli 1958.
- 21) Miinalantie 9. Viitasten kesämökki. Pojan nimi Antti
- 22) Miinalantie 10. Väinö Juvonen
- 23) Miinalantie 11. Mäkelät (Kaarlo, Esteri ja anoppi Kjelin)
- 24) Miinalan 13. Heinonen Frans ja poika Heikki
- 25) Miinalantie 15. Volbort. Ilmeisesti tsekkejä, koska Tatrablan-merkkinen auto
- 26) Miinalantie 14. Mäkinen
- 27) Suistamonkuja 2. Matikainen livari, poika Raimo ja hänen tyttärensä Marjo ex-huippuhiittäjä
- 28) Paikkaa kutsuttiin Koivumäeksi. Leppäset ja Sandberg olivat asukkaita
- 29) Ilmosen huvila, tytöt Kerttu Vattulainen ja Kaarina Rämö
- 30) Sylinterihitsaamo. Yrjö Enne. Lapset Seppo, Paavo ja Pirjo
- 31) Juutilainen, lapset Martti ja Ulla
- 32) Genberg
- 33) Mökki Olssosen pihapiirissä, asuivat Ropposet, pojan nimi Kyösti
- 34) Ilmola/Hellemaa, Aili-tädin lastentarha
- 35) Hagalundintien varrella olevassa talossa asuivat Lomanit
- 36) Metsässä oli vanha saunarakennus, ilmeisesti Albergan kartanon

Kirja IV: Etelän puoli

Ruukinrannan huvilat

- Jashinskyn, Cohenin huvila
- Kaistan huvila
- Vattulaisen huvila
- Enteen huvila
- Villa Åkerblom

Kirja IV: Etelän puoli

Yritystoimintaa

- Alberga Telefon osuuskunta
 - 1910 – fuusio HPY:een
 - Tj Henrik Helin 1910-1923?
- M. Kuokkanen Lippuompelimo
- AB Rüssel OY Rosatorp 1919-28
- Veljekset Lillqvist Kanoottiveistämö
 - Rosatorp
 - 1936-1938 loppui tulipaloon
 - Sven Lillqvist
 - Kurt Lillqvist: maailman mestari
- Kaarion teltaompelimo

Muodikkaita ja merikelpoisia

KANOOTTEJA

Kanoottipöytäkirja ja sinetit itsenäisyydelle.

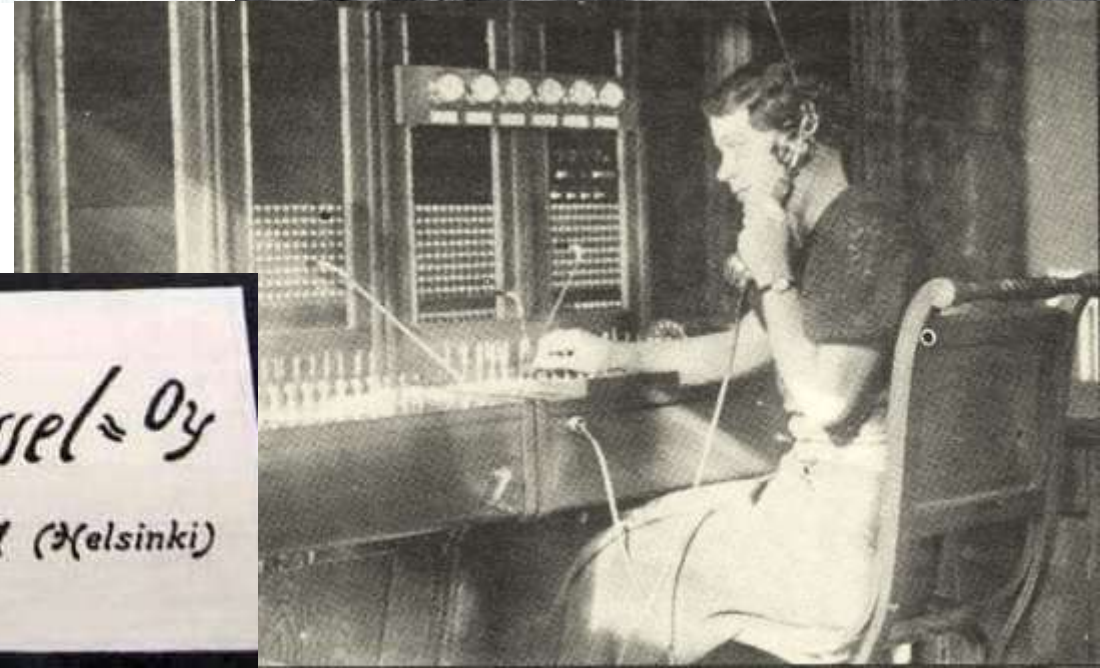
Antakan laadun määrätä

kanoottistonne, kiittäessä luottamuksella
maan ainoa erikoisvalmistaja puoleen.

Pyytääkö ositteluviikkonen!

VELJEKSET LILLQVIST
KANOOTTIVEISTÄMÖ

Helsinki, Bulevardi 15, puhelin 37 077
Tehtaan Leppävaara, puh. 04 451.

Kirja IV: Etelän puoli

Puutarhat

- Albergan kartanon kauppapuutarhat
- Malkin kauppapuutarha
- Lustikullan puutarha
- Opettaja Nikulan taimisto
- Kukkamäen puutarha
- Koskenrannan puutarha
- Tapanaisen kotipuutarha

Kirja IV: Etelän puoli

Lepokodit ja täyslaitokset

- Alberga hviloheim 1908-
- Albergan kartanon täyslaitola 1930-
- Linnunlaulun täyslaitola 1931-
 - Kaarlo Sarkia, Lauri Viljanen
 - Olavi Paavolainen
 - Ain´Elisabet Pennanen
- Palvelijattarien lepokoti 1935-

Albergan kartanon täyslaitola (postios. Leppä-

Alberga hviloheim

är sedan september månad öppnadt,
och står redo att emottaga personer,
hvilka vilja för en tid lämna det nerv-
slitande stadslifvet för att i den

Kirja IV: Etelän puoli

Kuvataiteilijat

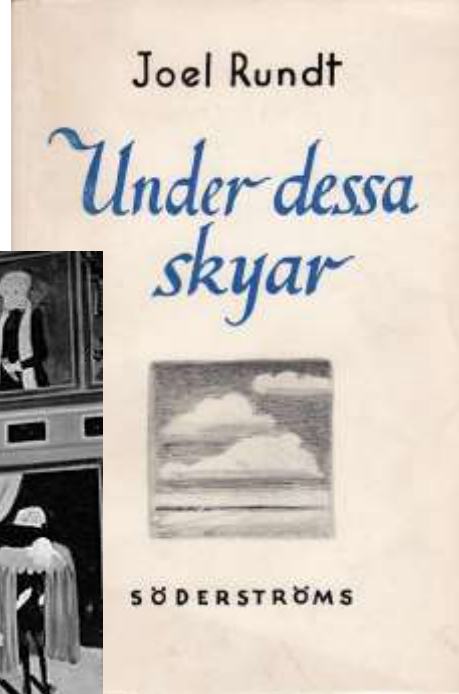
- *Akseli Gallen-Kallela*
- **Mary Slöör, tekstiilitaiteilija /AK-G**
- **William Lönnberg, taidemaalari**
- *Ville Vallgren, kuvanveistäjä*
- **Viivi Paarmio, kuvanveistäjä**
- *Anna Sahlsten, taidemaalari*
- **Uuno Alanko, taidemaalari**
- **Theodor Schalin, piir.opettaja**
- **Oili Mäki**

Kirja IV: Etelän puoli

Taiteilijoita

- Joel Rundt, runoilija
- Kasimir Leino, runoilija
- Matti Paavilainen
- Margaretha von Bahr, koreografi
- Fredrik Ehrström, urkuri, säveltäjä
- Armas Maasalo, säveltäjä
- Erkki Melartin, säveltäjä
- Rauli Badding Somerjoki
- Oskar Salo, näyttelijä
- Kerttu Salmi /Punahousut

Kirja IV: Etelän puoli

Arkkitehdit

- **Berndt Blom**
 - Puukoulu, Kappeli, VPK, Isopelto, Honkaportti, Pitäjänmäen kirkko
- **Vietti Nykänen ja Eino Schroderus**
 - Taidetakomo Koru, Kotitaide
 - Valaisin Presidentin linnassa
- **Werner Thiéde**
 - Rüssel Oy:n tj, kullankaivaja
- **Alfred Sommermeyer**
 - Alberga Granit Export Oy
- **Sigurd Savonius**
 - Keksijä "Savonius roottori"

Lumensulattaja.
Lumensulatus
3 kertaa halvempi kuin lumenkuljetus.

Lumensulattaja on n.m. toimitettu: Högje Korpungin Puhtaamppitehtäkselle 8 kpl, Rastlöfverghöje 2 kpl, Valtiolaitoksen taitoihin, Valtion rautateille, Yliopistolle, Teknilliselle Korkeakoululle, O.Y. G. P. Stockmannille, A.B. Citylle, A.B. Centralteigenille, P. Sidorow Kalustokauppa O.Y:lle, K. M. Hondivin O.Y:lle, siipäläisi useaan yksityisten taitoihin Helsingissä ja kolmissakymmentä kappaletta Pietarissa.

Vähentäkäsämme hankintakustannuksella kehoitamme arvovaisia talonmestajia hittymäku yhteen 5—10 taloa ostamaan yhteisen lumensulattajan. Kustannus kutakin taloa kohti tulee sikäsi pienekal, että

Koneen hinta säästyy yhden talven kuluessa.
Hinta 7,500:— täydellisenä.
RYDMAN & SAVONIUS

Anttinkatu 20. 1798 Puhelin 5254.

Kirja IV: Etelän puoli

Merkkihenkilöitä

- **August Angervo**
 - Alberga TY, Espoon miliisipäällikkö 1918
- **Iisakki Räsänen**
 - Keksijä, Kastorin omistaja
- **Anni Collan**
 - Tyttöpartioliikkeen perustaja
 - Voimistelun tarkastaja
- **Huugo, Pentti ja Pertti Kaista**
 - Kappeli, kirkko, kaista Sebbas
- **Henriksson**
 - Roima osuuskunta
- **Tatu ja Matti Vanhanen**
- **Maire Koivisto**
- **Niilo Tarvajärvi**
- **Marjo ja prof. Raimo Matikainen**
- **Timo Mäkinen**

Kirja IV: Etelän puoli

Aili Hellemaa

- Hellemaan lastentarha
 - Pikkukirkolla 1947-1951
- Ilmolan lastentarha
 - 1952-1989, 1100 lasta

Kirja IV: Etelän puoli

Vila Elfvik

- Emil Standertskjöld osti Bredvikin tilan 1896 Wilmer Ditmarilta
- Villa Elfvik valmistui 1904
 - Nimi Elvira-rouvan mukaan
 - Elvira ja tyttäret Thelma ja Lise muuttivat Elfvikin asumaan
 - Vuokrasivat kivimäkeä
- Laajalahden kivimäki
 - Albergan punainen graniitti
 - Vallityöt, 1920 -luvulta katukiveä
 - Osuuskunta Roima
 - P. Riipisen louhimo
 - Henrikssonin kiviliike
 - Kiviurakointi Tammi, Kiviurakointi Jäntti

Kirja IV: Etelän puoli

Suojeluskunta

- **Albergan Skyddskår I. Suojeluskunta 14.4.18**
 - Alexander Gadolin pj
- **Venäläinen kasarmin suojeluskuntataloksi**
 - Myyjä sotasaaliskomitea
 - Kehäl:n ja Turunväylän liittymässä
 - Ampumarata, urheilukenttä
- **AGK:n piirtämä lippu**

Kirja IV: Etelän puoli

Ruukinranta

- Tiilitehdas
- Fajanssitehdas
- Höyrylaivaliikenne
- Jäärata-ajot
- Venesatama
- Uimaranta "Mutis"
 - Uimakoulu 1950-luvulla
- Filmauspaikat
- Maxi market ??

Kirja IV: Etelän puoli

Kalastajia

- Laine Ville Vallgrenintie 7, Koponen Tupala
- Karl Korander, Viktor Vallerman Alberga
- Liljeström, Jansson ja Blom Tarvo

Kirja IV: Etelän puoli

Muita aiheita???

- Kolmen tukin silta ja Koranderska
- Poliisit ja pirtuaika
- "Hairahtuneiden" tyttökoti
- Murhat
 - Hakkarainen 1926
 - Jäntti 1927
 - Linda Jansson 1947
- Leppävaaran taistelu??

